

Baltagul

de Mihail Sadoveanu

-rezumat-

De pe plaiurile Moldovei, pline de miresme tari ale trecutului, s-a înălțat "Ceahlăul prozei românești", Mihail Sadoveanu.

Opera sa vastă cuprinde povestiri, nuvele, romane axate pe temele esențiale ale vieții.

Romanul "Baltagul", apărut în 1930, este considerat o capodoperă a prozei românești pentru concizia, dinamismul și armonia compoziției, având în centru tema căutării și a cunoașterii adevărului.

Vitoria Lipan, nevasta unui oier din Măgura Tarcăului, își așteaptă soțul plecat la Dorna să cumpere oi. Într-o seară de toamnă, torcând pe prispa casei, ea își amintește de Nechifor cu drag, căci era om plin de viață, gospodar și oier priceput, vesel și sociabil, iubind petrecerile și nunțile, unde spunea mereu o poveste despre oamenii de la munte, pe care Dumnezeu i-a înzestrat cu inimă ușoară, să poată rezista unei vieți aspre.

Îngrijorarea Vitoriei crește cu fiecare zi, întrucât ea cunoaște drumul parcurs de soțul ei an de an, și că ar fi trebuit să se întoarcă de mult.

Rămasă singură cu fiica sa, Minodora, caută sfat la preorul Dănilă, ba chiar la baba Maranda, vrăjitoarea satului, fără să găsească răspunsul și alinarea de care avea nevoie.

Unele vise și presimțiri negre îi sădesc în suflet ideea că el ar fi dispărut, mort pe undeva, fără sa-l știe nimeni.

Hotărând să plece în căutarea lui după sărbătorile de iarnă, își cheamă fiul, pe Gheorghiuță, plecat la apa Jijiei, cu oile la pășunat, în speranța că el îi va fi sprijin în aflarea adevărului.

Înștiințează autoritățile de la Piatra-Neamț de dispariția lui Lipan și o duce pe fiica sa, Minodora, la mănăstire, pentru a fi în siguranță.

Neavând încredere că oamenii legii o pot ajuta, Vitoria pleacă, împreună cu Gheorghiuță, pe urmele celui dispărut. Înainte de a pleca, ea se supune unui ritual de purificare, postind douăsprezece vineri.

Înfruntând viscolul iernii, ea alege drumul pe care presupune că l-ar fi urmat soțul ei: Bicaz, Călugăreni, Fărcașa, Vatra Dornei, Borca și Sabasa, stă de vorbă cu oamenii și află că Lipan trecuse pe acolo.

La Borca a întâlnit un botez, la Cruci o nuntă. Ea știe să-și ascundă neliniștea și să participe la aceste evenimente, pentru a nu supăra gazdele.

Ajunși în țara Dornelor, Vitoria iscodește oamenii, chibzuiește, pune cap la cap informațiile culese și deduce că Lipan a fost însoțit de alți doi oieri, cărora le vânduse o parte din turma cumpărată de el.

În localitatea Sabasa, Lipan nu mai ajunsese.

Fac de mai multe ori drumul dintre Suha și Sabasa și, în final, Lupu, câinele lui Lipan, îi aduce la locul unde Nechifor fusese ucis. Vitoria descoperă osemintele soțului ei într-o prăpastie.

Respectând tradiția, munteanca organizează priveghiul și, ajutată de domnul Toma, cârciumarul, și de soția acestuia, îl înmormântează pe Lipan.

La praznicul de pomenire invită autoritățile din partea locului, dar și pe Bogza și Cuțui, presupuși asasini.

Prin inteligență, intuiție, abilitate și diplomație, femeia povestește drumul celor trei oieri și uciderea lui Lipan, ca și când ar fi fost de față. Demascați, cei doi își recunosc crima și Cuțui este arestat, iar Bogza ucis.

Deși suferă cumplit, Vitoria nu se lasă doborâtă și are cugetul împăcat că și-a făcut datoria de soție și de creștină.

Ea plănuiește s-o aducă pe Minodora să vadă mormântul tatălui ei, să recupereze turma pierdută, găsind în sine puterea să-și asume toate responsabilitățile ce-i revin, în calitate de cap de familie, deoarece viața merge mai departe.